

douane-expediteur in die hoedanigheid ook niet kan optreden middels directe vertegenwoordiging (randnr. 4). Bovendien blijkt dat deze regeling slechts in een verwaarloosbaar aantal gevallen werd toegepast. Op een parlementaire vraag antwoordde de bevoegde minister dat het ging om 18 aanvragen op 27.916 aangiften (*Vr.en Antw.* Senaat 2013-14, Parlementaire vraag nr. 5-10629 van mevrouw Fauzaya Talhaoui d.d. 16 december 2013).

Kortom, uit deze feitelijkheden blijkt dat het optreden van een douane-expediteur middels een directe vertegenwoordiging in de periode waarop huidige zaak betrekking heeft, rechtens – minstens in feiten – onmogelijk was.

6.3. De argumentatie van de Belgische Staat dat de NV SDV Belgium zich hierop niet kan beroepen, nu dit keuzerecht enkel zou toekomen aan de vertegenwoordigde, kan niet gevolgd worden. Deze stelling blijkt niet uit artikel 5, 2. CDW. Uit deze bepaling blijkt niet dat het keuzerecht zou voorbehouden zijn aan deze of gene partij. Meer nog, uit artikel 5, 4. CDW blijkt dat de aangever moet verduidelijken op welke wijze hij optreedt.

Deze keuze behoort dus tot de contractvrijheid van de betrokken partijen. Het is niet aan de lidstaten om de ene dan wel de andere keuze op te leggen, behoudens de mogelijkheid om één van de wijzen van vertegenwoordiging enkel toe te laten voor professionele douanecommissionairs. De stelling van de Belgische Staat dat deze niet verplicht zou zijn geweest de mogelijkheid van een directe vertegenwoordiging te voorzien, werd reeds verworpen in hoger aangehaald arrest van het Hof van Justitie van 11 maart 1992.

Dat de NV SDV Belgium het bewijs niet bijbrengt dat, mocht zij de keuze gehad hebben, zij zou gekozen hebben voor de directe vertegenwoordiging, kan evenmin overtuigen. Het feit is immers dat de NV SDV Belgium de keuzemogelijkheid gewoonweg is ontzegd.

7. Bijgevolg is artikel 127 AWDA in de mate dat de mogelijkheid wordt ontzegd aan douane-expeditoren om ook gebruik te maken van de directe vertegenwoordiging in strijd

met artikel 5, 2. CDW. Minstens, indien wordt aangenomen dat deze mogelijkheid toch zou bestaan in de Belgische wetgeving, is de praktijk van de diensten der douane en accijnzen zo dat deze mogelijkheid niet werd aanvaard.

Zowel het ene als het andere zijn een fout in hoofde van de Belgische Staat. Deze fout, dewelke een inbreuk vormt op de EU-verplichtingen van de Belgische Staat dient hersteld te worden. Het meest directe herstel, en met name in natura, bestaat er in dat de strijdige wetgeving (met name art. 127 AWDA) en de gevolgen van deze fout, met name de afgedwongen aansprakelijkheid van de douane-expediteur in het kader van de indirecte vertegenwoordiging, niet worden toegepast. De Belgische Staat kan bijgevolg op basis van deze wettelijke bepaling de NV SDV Belgium niet aanspreken voor de betreffende douaneschuld.

De vordering van de Belgische Staat ten aanzien van de NV SDV Belgium dient om deze reden alleen al te worden afgewezen. De overige middelen van partijen dienen bijgevolg niet verder onderzocht te worden.

(...)

Om deze redenen,

De rechtbank,

Gelet op de artikelen 2, 3, 4, 30, 34, 36, 37, 41 en 42 van de wet van 15 juni 1935 op het gebruik der talen in gerechtszaken,

Rechtsprekend in eerste aanleg, op tegenspraak,

Alle andersluidende en meer omvattende besluiten van de hand wijzende als niet ter zake en/of overbodig,

Beveelt op grond van artikel 740 Ger.W. de wering van de stukken van de Belgische Staat zoals neergelegd onder nummer 3,

Verklaart de vordering van de Belgische Staat ontvankelijk doch niet gegrond.

(...)

Note

La représentation en douane par les agents en douane et le droit européen

*Jacques Libouton*¹

Ce jugement est frappé d'appel et ne sera donc pas commenté.

L'on relèvera uniquement que la loi belge sur les douanes et accises a été modifiée le 12 mai 2014, comme le relève le

jugement, pour permettre aux agents en douane, désormais dénommés représentants en douane, d'intervenir par la voie de la représentation directe, en n'étant dorénavant responsables de la dette douanière qu'en cas de fraude personnelle dans leur chef.

¹ Avocat, professeur émérite ULB.

Les arrêtés royaux nécessaires, datés du 13 mars 2016 viennent enfin d'être publiés au *Moniteur* du 6 avril 2016 (pp. 22.724 et s.), mais l'article 2 de l'arrêté royal déterminant les régimes douaniers et les modalités d'application de la représentation directe et indirecte permet au ministre des Finances d' "*appliquer les dispositions de l'article 1er par étapes en fonction des développements informatiques en déterminant des dates différentes de mise en œuvre et les destinations ou formalités douanières concernées par*

étape". L'entrée en vigueur effective de la représentation directe ne sera sans doute pas proche.

L'importance du jugement, s'il est confirmé en degré d'appel, est considérable pour les agents en douane qui ont, par le passé, été interpellés en vue du paiement de la dette douanière pesant en réalité sur leur donneur d'ordre. Les agents en douane se prévaudront de même de cette jurisprudence pour leurs interventions futures aussi longtemps que la représentation directe ne sera pas effectivement possible.